

Jaardocument

2012

Stichting
Rijksmuseum Twenthe

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

18 APR 2013

Behorende bij briefnr. 1059 d.d. 16/4/2013

paraaf .....

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Inhoud

Akkoordverklaring Raad van Toezicht	5
Bestuursverslag	7
Turbulente tijden Een nieuwe visie Tentoonstellingen en activiteiten Educatie Collectie Personeel/Financiën	
Prestatieverantwoording	20
Verplichtingen Verplichte prestatieafspraken Eigen prestatieafspraken	
Financiële verantwoording	22
Balans per 31 december 2012 Categoriale exploitatierekening over 2012 Categoriale en functionele exploitatierekening over 2012 Kasstroomoverzicht Toelichting Specificatie van posten op de balans Toelichting op de categoriale exploitatierekening Toelichting op de categoriale en functionele exploitatierekening Eigen inkomsten Resultaatbestemming 2012	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	49

Rijksmuseum Twenthe
Lasondersingel 129-131
7514 BP Enschede
053 4358675
infor@rijksmuseumtwenthe.nl
www.rijksmuseumtwenthe.nl

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**
paraaf .....

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Akkoordverklaring
Raad van Toezicht

Het bestuursverslag 2012 van Stichting Rijksmuseum Twenthe is goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht van de Stichting Rijksmuseum Twenthe op 16 april 2013.

Raad van Toezicht

Mr. E. ten Cate (voorzitter)

Drs. B. Fransen

Mr. G.J. Jansen

Drs. P.J. Schoon

Directeur

Drs. K.A. Odding

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

16 APR. 2013

paraaf .....

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Bestuursverslag

Turbulente tijden

Directiewisseling

2012 was één van de meest turbulente jaren uit de geschiedenis van Rijksmuseum Twenthe. Op 24 februari nam Lisette Pelsers afscheid als directeur van het museum. In de vier jaren die zij directeur was van RMT heeft zij belangrijke vernieuwingen in gang gezet. Enkele van de meest in het oog lopende veranderingen zoals de vernieuwing van de entreehal, het museumcafé en museumwinkel en de website zijn allen voltooid in de eerste helft van het verslagjaar. Lisette Pelsers werd tijdelijk opgevolgd door Lucie Musterd die bereid was de periode te overbruggen tot er een nieuwe directeur zou zijn gevonden.

Dreigende sluiting

Nog voor de nieuwe directeur was aangesteld brak een existentiële crisis uit omdat de Raad voor Cultuur eind mei aan de staatssecretaris adviseerde het museum niet langer voor zijn publiekstaak te subsidiëren. De staatssecretaris verklaarde dat hij van plan was de raad in haar advies te volgen. Belangrijke kritiekpunten waren de veronderstelling dat het museum onvoldoende draagvlak in de regio heeft en het collectieprofiel dat onvoldoende onderscheidend zou zijn. De raad zag geen zelfstandige functie voor het museum. Indien het advies van de raad onverkort zou zijn doorgevoerd had het museum de deuren moeten sluiten en zou de kans groot zijn geweest dat het museum definitief gesloten zou zijn.

Een nieuwe directeur

Op 4 juni, twee weken na het advies van de Raad voor Cultuur, trad Arnoud Odding aan als de nieuwe directeur, drie maanden eerder dan gepland. De nieuwe directeur is onmiddellijk begonnen met een inhoudelijke heroriëntatie en met het mobiliseren van de publieke opinie. Lucie Musterd was bereid om nog tot september aan te blijven als directeur interne zaken. Zij heeft zich met grote bekwaamheid gericht op het motiveren van de medewerkers die in uiterst onzekere omstandigheden moesten blijven werken.

Reorganisatie

Al snel werd duidelijk dat niet alleen een nieuwe museale visie en een nieuw ondernemingsplan moest worden geschreven maar dat het museum er ook niet aan zou ontkomen om diep in de eigen organisatie te snijden. Begin augustus is in een speciale medewerkersbijeenkomst aangekondigd dat 14 van de 38 medewerkers boventallig waren en dat dientengevolge ontslag voor hen zou worden aangevraagd. Aan de andere medewerkers werd gezegd dat als het tij niet gekeerd zou worden er later een tweede ontslagronde kon volgen. In oktober werd één boventalligverklaring herroepen. De functie van restaurator schilderijen was van essentieel belang om de nieuwe museale plannen te kunnen realiseren. Begin 2013 konden nog twee ontslagen worden ingetrokken omdat twee medewerkers bewaking en beveiliging gedetacheerd konden worden bij Museum TwentseWelle.

De lobby

Vanaf het moment dat de Raad voor Cultuur haar advies bekendmaakte heeft het museum dus op veel fronten tegelijk moeten werken. Directeur en Raad van Toezicht begonnen onmiddellijk met een intensieve lobby richting de Raad voor Cultuur, richting het ministerie, richting de Tweede Kamer en richting de samenleving. Al binnen enkele weken sloten B&W van Enschede zich aan bij deze lobby. De gemeente heeft de lobby naar de Haagse politiek op een uiterst effectieve en efficiënte wijze gevoerd. Dat de nieuw aangetreden Minister van Cultuur medio december besloot een aanzienlijk deel van de subsidiekorting terug te draaien is mede te danken aan de onvoorwaardelijke inzet door Burgemeester Peter den Oudsten en Wethouder Marijke van Hees. Ook de inzet van diverse tweede kamerleden was van groot belang. De inbreng van Han ten Broeke, Pieter Omtzigt en Alexander Pechtold mag niet onvermeld blijven.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR 2013

paraaf .....

Inhoudelijke heroriëntatie

Parallel aan dit proces van reorganiseren heeft een ingrijpende, inhoudelijke heroriëntatie van het museum plaatsgevonden. Niet alleen werden een nieuw visiedocument en een sterk gewijzigd ondernemingsplan geschreven (zie de volgende paragraaf) maar ook werden in vier maanden tijd vier tentoonstellingen geconcipeerd én georganiseerd. Met het nieuwe festival voor kunst en technologie Herfststooi illustreerden die tentoonstellingen de nieuwe inhoudelijke koers van RMT. In een half jaar tijd heeft het museum zo een transformatie doorgemaakt waar het museum in andere omstandigheden jaren mee bezig zou zijn. Het is ingrijpend gereorganiseerd, heeft een sterk geactualiseerde museale visie en een nieuw ondernemingsplan..

Een nieuwe visie

Samenwerkingen

Rijksmuseum Twenthe is een museum dat zich definieert door de samenwerkingen die het creëert. Eind 2011 is het museum begonnen met een businessclub die inmiddels gegroeid is tot bijna 50 leden. Het museum beschikt over één van de grotere museale vriendenverenigingen met bijna 1.800 leden en dat zijn er 400 meer dan aan het begin van de crisis. In Roombeek werkt het museum sinds het afgelopen jaar nauw samen met TwentseWelle, Concordia, TETEM en ArtEZ om de wijk Roombeek als een cultuurpark te profileren. Met Concordia werkt Rijksmuseum Twenthe nauw samen voor de programmering hedendaagse kunst. Met Museum De Fundatie werkt het museum samen aan een prestigieuze dubbeltentoonstelling in 2015. Dit jaar al zullen beide musea belangrijke werken aan elkaar uitlenen. Maar ook buiten de regio en internationaal werkt het museum samen met instellingen zoals Rijksmuseum Amsterdam, Museum Dordrecht, Groeningemuseum, Tate Britain, Nationalmuseum in Stockholm, etc.etc.

Het museum van de verbeelding

Het nieuwe visiedocument onder de noemer "Museum van de verbeelding" beschrijft in vijf hoofdstukken hoe het museum zich de komende jaren wil ontwikkelen en profileren:

1. Rijksmuseum Twenthe is het museum van de verbeelding. Het museum dat je meeneemt op een wonderlijke wandeling over de soms duizelingwekkende paden van kunst, cultuur en weten. Het is het museum van de verbeelding van onze ideeën, kennis, twijfels, verwonderingen en verwachtingen.
2. Rijksmuseum Twenthe is het enige museum in noord en oost Nederland dat zo'n rijke collectie heeft dat het het complete verhaal van de kunst kan tonen. Daarenboven denkt en programmeert Rijksmuseum Twenthe vanuit het geheel van de Collectie Nederland. Rijksmuseum Twenthe is daarmee steunpunt en knooppunt in de nationale, museale infrastructuur.
3. Rijksmuseum Twenthe draagt bij aan een rijk cultuurklimaat in het oosten van het land waardoor mensen zich thuis voelen en blijven voelen. Het museum draagt bij aan een innovatief en cultureel klimaat in de regio en werkt internationaal vanuit een regionaal netwerk.
4. Rijksmuseum Twenthe is het museum voor de bezoeker die in de schone kunsten in plaats van bevestiging van het bestaande het ontregelende, verrassende en overrompelende zoekt. Een pleisterplaats voor liefhebbers, kenners, toevallige passanten, gezinnen, genietters, doemdenkers, scholieren, ouderen, jongeren, tukkers en de rest.
5. Rijksmuseum Twenthe confronteert het heden met het verleden, in 36 zalen. De speelse kabinetten van de verbeelding. Het is een museum waar je kunt dwalen. Waar je komt voor de ene tentoonstelling en verrast wordt door een andere. Het museum kent geen vaste opstelling, maar blijft zich voortdurend veranderen en vernieuwen. Precies zoals de samenleving zelf, en de kunst natuurlijk.

Tentoonstellingen en activiteiten

In 2012 is RMT in zijn tentoonstellingen steeds meer focus gaan leggen op de context rondom de kunstwerken en kunstenaars. Waar in de voorafgaande jaren voornamelijk voor een kunsthistorisch perspectief werd gekozen, probeerde het museum in 2012 ook andere perspectieven toe te voegen. Een

kunstwerk en een kunstenaar staan nooit op zichzelf, maar altijd in relatie tot hun tijd, cultuur en omgeving. Op deze manier presenteert RMT de kunst in een breder perspectief en geeft zo meer betekenis. Daarbij wil het museum laten zien dat er meerdere manieren zijn om naar kunst te kijken. Het museum daagt de kijker uit zijn eigen mening en blik te vormen.

In een van de eerste tentoonstellingen van het jaar, *Ladies & Gentlemen*, werden bijvoorbeeld twaalf portretten uit de Britse Gouden Eeuw gepresenteerd in relatie tot de tijd en cultuur waarin ze zijn ontstaan. Dit werd gedaan aan de hand van begrippen als mode, het gezin, de liefde en high society. In de tentoonstelling Koen Vermeule *High Above Ground* werden niet alleen de schilderijen centraal gesteld maar werd ook ingegaan op de persoonlijke fascinatie van de kunstenaar voor judo. Aan deze fascinatie werd aandacht besteed in twee kabinetten en in de judoperformance die Koen Vermeule zelf uitvoerde tijdens de opening. De bezoeker wordt meegenomen in de wereld van de kunstenaar en zijn manier van denken.

De bovenstaande benadering is het meest expliciet aanwezig in de tentoonstelling *De drie smaken van Jop*, waarvoor Christie's Chairman Jop Ubbens een keuze maakte uit de museumcollectie. Ubbens koos met drie verschillende brillen: als kunsthistoricus, als liefhebber en als commerciële veilingman. Daarmee liet de tentoonstelling zien dat er op verschillende manieren naar kunst gekeken kan worden en dat kunst vanuit die verschillende perspectieven ook anders gewaardeerd wordt. Het museum *vertelt* de bezoeker zo niet wat hij moet vinden, maar daagt de bezoeker uit zelf zijn idee te vormen.

Daarnaast legt RMT verbindingen tussen heden en verleden om daarmee te laten zien dat kunst het product is van een tijd en opvatting én om te laten zien dat die opvattingen door de tijd en culturen heen veranderen, en soms juist niet... Dit laatste wordt duidelijk gemaakt in *Rewind - De verbeelding van het verleden van Gerard de Lairese tot Brad Pitt*. In de tentoonstelling wordt getoond dat schilders van historiestukken uit de 17de en 18de eeuw gebruik maken van dezelfde beeldmiddelen als hedendaagse filmmakers. Beiden hadden hetzelfde doel, namelijk het verhaal zo overtuigend mogelijk weergeven en daarvoor gebruikten ze dezelfde tijdloze middelen.

Tentoonstellingen uit 2011 die in 2012 doorliepen

De Vuurvogel
t/m 1 maart 2012

De Vuurvogel was een spectaculaire multimediale installatie van kunstenaar Othilia Verdurmen, gebaseerd op het mythologische verhaal van de vogel feniks die door het vuur moet gaan om opnieuw geboren te worden. Rijksmuseum Twenthe heeft een bijzonder educatief project ontwikkeld dat was gericht op kinderen uit het regulier onderwijs én uit het speciaal onderwijs,

Thomas Gainsborough onthuld
t/m 8 januari 2012

In de zomer van 2011 kocht Rijksmuseum Twenthe het schilderij *Boomachtig landschap* van Thomas Gainsborough, mede dankzij de steun van het publiek via een crowdfundingactie. Het is het eerste schilderij van Thomas Gainsborough in een Nederlandse openbare collectie. *Boomachtig landschap* is zeer op zijn plaats in de collectie van Rijksmuseum Twenthe, waarin de geschiedenis van het landschap van de 16de tot en met de 19de eeuw een rode draad vormt, van Pieter Brueghel de Jonge en Ruisdael tot Claude Monet.

to be / herman de vries / verzamelingen
t/m 8 januari 2012

Naar aanleiding van de 80ste verjaardag van kunstenaar herman de vries en het kunstenfestival GrensWerk organiseerde RMT de tentoonstelling *to be / herman de vries / verzamelingen*.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Nieuwe tentoonstellingen in 2012

Ladies & Gentlemen. Portretten uit de Britse Gouden Eeuw
31 maart t/m 16 september 2012

Ladies & Gentlemen was de allereerste tentoonstelling van Britse portretten uit de 18de eeuw in Nederland. Alle schilderijen waren afkomstig uit Tate Britain in Londen waar zij behoren tot de prominente zaalstukken en zijn van de hand van bekende kunstenaars als Sir Joshua Reynolds, Thomas Gainsborough en Sir Thomas Lawrence.

De 18de eeuw wordt wel beschouwd als de Gouden Eeuw van de Britse kunst. In deze periode bereikten Britse kunstenaars een uitzonderlijk hoog niveau en inspireerden zij de Europese kunst.

In de tentoonstelling werd aan de hand van twaalf zeer gevarieerde werken niet alleen een compact overzicht gegeven van de portretkunst uit de Gouden Eeuw, maar ook van de maatschappelijke context waarin de portretten zijn ontstaan.

Koen Vermeule. High above Ground
9 juni t/m 30 september 2012

Rijksmuseum Twenthe presenteerde de eerste grote museale tentoonstelling van het werk van de Nederlandse schilder Koen Vermeule (Goes 1965). Achtendertig (internationale) bruiklenen gecombineerd met werken uit de eigen collectie van het museum boden een bijzondere kijk op de ontwikkeling, werkwijze en inspiratiebronnen van de kunstenaar.

Koen Vermeule schildert landschappen, maar niet alleen in de traditionele zin van het woord. Naast grote, weidse en lege landschappen schildert Vermeule ook stadslandschappen. In deze stadslandschappen zoomt Vermeule in op kleine, geconcentreerde scènes met mensen die in hun handelingen en bewegingen stilgezet lijken te zijn. Verstillings en een theatrale inslag kenmerken al zijn schilderijen, ongeacht het onderwerp. Hij kijkt naar de wereld met een fotografische blik. Hij 'betraapt' de alledaagse, vluchtige werkelijkheid en houdt haar voor een moment vast.

Koen Vermeule beoefent judo sinds zijn zevende en de fascinatie daarvoor is altijd gebleven. Een judokabinet binnen de tentoonstelling was geheel gewijd aan deze passie.

De drie smaken van Jop. Dilemma's van een kunstkenner
13 oktober 2012 t/m 12 mei 2013

Hoe kijkt een veilingman, kunsthistoricus en een kunstliefhebber tegen een museale collectie aan? Chairman Jop Ubbens van veilinghuis Christie's maakte met drie 'brillen' op zijn keuze uit de collectie beeldende kunst en kunstnijverheid uit de periode 1850-1950 van Rijksmuseum Twenthe.

Met *De drie smaken van Jop* laat Ubbens zien dat er uiteenlopende manieren zijn waarop men een kunstwerk kan waarderen. Als kunsthistoricus is hij geïnteresseerd in zeldzaamheid, kwaliteit en vernieuwende vormen. Terwijl hij als commercieel ingestelde veilingmeester vooral oog heeft voor de financiële waarde en verkoopbaarheid. Het publiek kon Ubbens' soms bijzonder lastige afwegingen volgen in de toelichting bij de getoonde werken en werd geprikkeld mee te denken en eigen keuzes te maken.

Het ideaal als werkelijkheid. Landschappen uit het Mauritshuis en Rijksmuseum Twenthe
13 oktober 2012 t/m najaar 2013

In de 17de en 18de eeuw leken er twee typen landschappen te bestaan: het geïdealiseerde en het natuurgetrouwe. Maar klopt dit beeld wel? Het ideaal als werkelijkheid laat zien dat ook de zogenaamde realistische schilder zijn taferelen samenstelde volgens zijn eigen idealen.

Rijksmuseum Twenthe heeft recent een reeks landschappen uit de 17de en vroege 18de eeuw in bruikleen gekregen. De meesterwerken, van de hand van kunstenaars als Jacob van Ruisdael, Karel du Jardin, Salomon van Ruysdael, Aert van der Neer, Jan van Huysum en Jan Baptist Weenix, zijn afkomstig uit het Mauritshuis dat is gesloten in verband met een grote uitbreiding en renovatie. Dit bruikleen was aanleiding om, in combinatie met een aantal topstukken van De Moucheron, Ruisdael en Ruysdael, Van der Neer, Egbert van Drielst en Jacob van Strij uit de eigen collectie, een bijzondere presentatie te organiseren.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR 2013**

paraaf .....

Spelen op de grens van het onmogelijke. 25 jaren mediakunst aan AKI/ArtEZ
13 oktober 2012 t/m 24 februari 2013

Spelen op de grens van het onmogelijke toonde video's, interactieve installaties en computeranimaties van negen kunstenaars die studeerden aan ArtEZ Academie voor Art & Design, voorheen AKI, in Enschede. De video's, interactieve installaties en computeranimaties in de tentoonstelling lieten de traditie van innovatie zien die kernmerkend is voor de Enschedese kunstacademie. Alle negen kunstenaars rekken in hun werk de grenzen van de techniek om zo tot nieuwe vormen te komen. 'Ieder medium heeft zijn eigen weerstand. In plaats van vasthouden aan hun oorspronkelijke doel, laten deze kunstenaars zich leiden door de 'storing' die nieuwe en onverwachte mogelijkheden biedt', aldus Pieter Baan Müller, gastcurator en docent mediakunst aan ArtEZ Academie voor Art & Design.

Rewind. De verbeelding van het verleden van Gerard de Lairese tot Brad Pitt
13 oktober 2012 t/m eind 2013

Ordonnantie, Attitude en Affecten. Termen waar je niet direct aan denkt bij de actiescènes met Brad Pitt in Troy. Toch zijn het deze begrippen, afkomstig uit het 'Schilder-Boeck' van Karel van Mander (1604), die de hedendaagse cinematografie bepalen. Schikking van de figuren (ordonnantie), lichaamshouding (attitude) en het uitdrukken van emoties (affecten), liggen ten grondslag aan de beeldtaal van de moderne Hollywoodproducties. Deze 'succesformule' van Van Mander dient vandaag de dag hetzelfde doel als in de 17de eeuw: het verhaal en de emoties zo levendig mogelijk overbrengen. In de tentoonstelling Rewind liet curator Maaïke Roozenburg zien hoe de formule van Van Mander zowel in historiestukken als in de hedendaagse film wordt toegepast. Roozenburg deed dat aan de hand van historiestukken uit het Mauritshuis en Rijksmuseum Twenthe en levensgrote filmbeelden uit Hollywoodfilms zoals *Troy*.

Kleinere presentaties

De Week van de Amateurkunst
2 t/m 9 juni

Tijdens de Week van de Amateurkunst (WAK) toonde het museum de Ebru-kunst ('ebru' betekent 'het marmieren van papier') van een groep Turkse vrouwen uit Enschede die zich hebben gespecialiseerd in deze kunstvorm. Tijdens de WAK werden Ebru-workshops en georganiseerd en rondleidingen in Turks aangeboden bij de museumcollectie en achter de schermen.

Gogbot Festival 2012
6 t/m 23 september 2012

Het GOGBOT Festival dompelde bezoekers vier dagen onder in een spectaculaire mix van (media)kunst, muziek en technologie. Net als in 2011 bood Rijksmuseum Twenthe een podium voor twee genomineerden van de YOUNGBLOOD Award voor jonge getalenteerde kunstenaars: Jan Pötter en Sarina Walter.

Woest glas
17 september 2012 t/m 18 februari 2012

In de vernieuwde entreehal is RMT begonnen met het organiseren van verkooptentoonstellingen. De eerste expositant was glaskunstenaar Bernard Heesen van wie het museum ook veel werk in collectie heeft.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Activiteiten

Algemeen

RMT wil een bruisende huiskamer worden, of anders gezegd dé pleisterplaats van Twente. Daarom is RMT in 2012 niet alleen méér activiteiten gaan organiseren maar is deze activiteiten ook gaan bundelen. In Herfsttooi 2.0 bijvoorbeeld: een tweedaags festival. Herfsttooi zal jaarlijks terugkeren. Ook vond in december de eerste editie plaats van de Twentse Salon, een aangenaam zondagmiddag-programma met lezingen, muziek, kunst, openingen, theater, debat, workshops en eten & drinken. Vanaf 2013 wordt de Twentse Salon vrijwel iedere maand georganiseerd.

Ook nieuw was een succesvolle serie concerten die RMT organiseerde in het museum met het Nederlands Symfonieorkest. En er is gestart verkooptentoonstellingen van kunstenaars en ontwerpers in de entreehal. Daarnaast bleef RMT doorgaan met succesvolle activiteiten als het aanschuifgesprek Hemd van het lijf en met het aanbieden van cursussen op het gebied van kunst en cultuur. Waar RMT voorheen veel van deze cursussen zelf ontwikkelde en aanbood, is RMT in 2011 en 2012 op dit gebied meer gaan samenwerken met organisaties als HOVO en Vrije Academie. Het contact met deze organisaties is in 2012 flink aangehaald en zal de komende jaren blijvend worden geïnvesteerd.

Podcatcher audiotour (Permanent op zaal)

De Podcatcher audiotour wordt gratis aangeboden aan alle (individuele) bezoekers. De tour bevat (kunsthistorische) informatie over een groot aantal topstukken uit de collectie en over wisselende tentoonstellingen.

Paint your picture (Permanent op zaal)

Bezoekers kunnen zichzelf fotograferen en vervolgens virtueel in een schilderij plaatsen op een beeldscherm. De bezoeker wordt zo figurant in een bestaand schilderij uit de museumcollectie en kan het beeld via e-mail en social media naar zichzelf of naar vrienden sturen.

Roombeek Layar (Permanent op je smartphone)

De Roombeek Layar is een augmented reality browser voor smartphones en biedt een nieuwe manier om kennis te maken met het museum en zijn collectie. De Roombeek Layar bevat audioverhalen en filmpjes over architectuur, industrieel erfgoed en kunst in de aangrenzende wijk Roombeek en Rijksmuseum Twenthe.

Hemd van het lijf (maandelijks van januari tot december)

Na het succes van Hemd van het lijf in 2011 is deze serie in 2012 voortgezet. Elke eerste woensdag van de maand kunnen bezoekers het museum, de collectie, de medewerkers en hun expertise beter leren kennen in een aanschuifgesprek. Daarbij draait het niet alleen om het verhaal van de medewerker, maar ook om de uitwisseling van ideeën en discussie.

Museumweekend (14 & 15 april 2013)

Tijdens het Museumweekend werd voor zeer succesvol The Campaign for Drawing georganiseerd. The Campaign for Drawing is een fenomeen uit Engeland dat nu in Nederland aan een opmars bezig is. Bezoekers van jong tot oud werden verleid om te gaan tekenen en gezamenlijk werd er gewerkt aan tekeningen op grote vellen papier op de muren en vloeren van het museum.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR 2013**

paraaf .....

Brueghel themamiddag
(22 april 2012)

Naar aanleiding van de verschijning van de film *The Mill & the Cross* waarin het schilderij *De kruisdraging* van Pieter Bruegel de Oude op surrealistische wijze tot leven komt, organiseerden Rijksmuseum Twenthe en Concordia op zondag 22 april een speciale Brueghel themamiddag.

Zomerexpo
(Maart 2012)

Op 17 maart 2012 streek een van de drie voorrondes van ZomerExpo2012 neer in RMT. ZomerExpo is een jaarlijkse tentoonstelling in het Gemeentemuseum Den Haag met een open inschrijving.

Herfsttooi
(13 & 14 oktober 2012)

Rijksmuseum Twenthe organiseerde op 13 en 14 oktober de eerste editie van Herfsttooi 2.0. Een gloednieuw, gratis festival met activiteiten rond kunst & wetenschap, techniek & filosofie, beeld & geluid en eten & drinken. De titel Herfsttooi 2.0 is een knipoog naar de bloemsierkunsttentoonstelling Herfsttooi, die jaren zestig en zeventig traditioneel in de oktobermaand in Rijksmuseum Twenthe werd georganiseerd. Twee dagen bood het museum uiteenlopende activiteiten die één ding gemeen hebben: ze spreken tot de verbeelding! Niet alleen volwassenen maar ook kinderen waren meer dan welkom. Centraal tijdens Herfsttooi stond de Huiskamer van de Verbeelding. Sprekers en performances wisselden elkaar af. In tien minuten lieten de deelnemers zien waar zij voor staan: een verschil maken in hun werkveld. Van kunstenaar Wessel Westerveld tot lector Smart Materials Ger Brinks van hogeschool Saxion, van urbandanceperformance tot de Nationale Reisopera.

Twentse salon
(16 december 2012)

RMT organiseerde op zondag 16 december 2012 de eerste Twentse Salon: een aangenaam zondagmiddagprogramma met lezingen, concerten, workshops, eten & drinken. De Twentse Salon is een nieuw initiatief. Op een aantal zondagmiddagen per jaar kunnen bezoekers een bezoek aan de tentoonstellingen combineren met een bezoek aan lezingen, concerten en workshops voor alle leeftijden. De Twentse Salon is bedoeld voor inwoners van Twente van alle leeftijden, maar ook bezoekers uit de rest van Nederland zijn natuurlijk van harte welkom. Tijdens de Twentse Salon is er voor iedereen wat te doen en bruist het hele museum.

Cursussen
(Gehele jaar)

Gedurende het jaar waren er cursussen van de Vrije Academie, de HOVO en de Volksuniversiteit in het museum. I.s.m. de Vrije Academie zijn er ook een aantal lezingen worden georganiseerd bij tentoonstellingen in het museum, zoals Ladies & Gentlemen.

Brits getinte museumdag
(11 april)

Naar aanleiding van de tentoonstelling Ladies & Gentlemen is, in samenwerking met de Twentsche Courant Tubantia, een exclusieve lezersmiddag georganiseerd. Lezers konden zich inschrijven via de website van de Tubantia.

Concerten i.s.m. Nederlands Symfonieorkest
(september-december 2012)

Op drie zondagen in de periode september-december 2012 gaven verschillende ensembles van het Nederlands Symfonieorkest korte concerten van een uur in de Gobelijnzaal in Rijksmuseum Twenthe.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Educatieve activiteiten

De Toffe Koffer
(Permanent op zaal)

De Toffe Koffer is voor gezinnen met kinderen. De Grote Mens begeleidt de Kleine Mens op een reis door het museum. Ze nemen een reisgids en koffer mee met opdrachten en spelletjes.

Kinder-doe-galerij
(Permanent op zaal)

Voor kinderen van 2 tot 12 jaar is er een speciale Kinder-doe-galerij waar kan worden gespeeld, geknutseld en gebouwd. Het thema van de galerij wisselt regelmatig en heeft steeds een relatie met de museumcollectie of met een tentoonstelling.

Audiotour 'Helden'
(Permanent op zaal)

De Griekse god Hercules, een van de grootste en sterkste helden uit de mythologie, leidt de jonge bezoekers (10-14 jaar) langs alle helden in het museum.

MuseumJeugdUniversiteit
(Februari-mei 2012)

In de periode februari-mei 2012 organiseerde RMT een eigen editie van de MuseumJeugdUniversiteit. Ieder museum geeft een collegereeks aan kinderen van 8 t/m 12 jaar. De kinderen kopen een collegekaart en krijgen aan het eind een diploma. De voornaamste attractie is dat de colleges worden gegeven door 'echte' wetenschappers uit de museumstaf of van een universiteit.

Onderwijsaanbod

Basisonderwijs

Huidige aanbod

Rijksmuseum Twenthe heeft al een groot aantal jaren breed aanbod voor het basisonderwijs gebaseerd op een doorlopende leerlijn van groep 1 t/m 8. Deze lessen serie getiteld 'Zeven eeuwen kunst' bestaat uit vier aparte lessen die allemaal verschillende aspecten en periodes uit de kunstgeschiedenis als onderwerp hebben en op elkaar aansluiten. De leerlingen bezoeken gedurende hun basisschoolperiode minimaal vier keer het museum en ontwikkelen een beeld van de (Nederlandse) kunstgeschiedenis en verschillende kunstuitingen. Het uitgangspunt van de lessen is 'ontdekkend leren'. Leerlingen ervaren en leren over de kunstwerken via interactieve rondleidingen. Door zelf aan de slag te gaan in het atelier ontdekken ze hun eigen creativiteit.

Samenwerking Brede School Hogeland

Voor de periode 2010-2013 is Rijksmuseum Twenthe een unieke samenwerking aangegaan met Brede School Enschede Oost in het kader van het project De gevonden voorwerpen. Tijdens speciale lessen waarbij leerlingen het museum bezoeken worden objecten uit de museumcollectie onderworpen aan 'onderzoek'. Aan de hand van de museumobjecten leren en ontdekken ze iets over kunst, de context van een object, het verleden, heden, hun eigen creativiteit etc.

Junior Museumweekend

Rijksmuseum Twenthe organiseerde in 2012 twee keer het Junior Museumweekend in samenwerking met de Roombeek School, Bonifatius en de E.S.V. De leerlingen uit groep 7 van deze scholen vervullen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

verschillende functies in het museum, uiteenlopend van bewaker en kaartjesverkoper tot gastvrouw en rondleider.

Groep 1 en 2 Museummonsters

Samen met een verlegen museummonstertje ontdekken de leerlingen spelenderwijs de hedendaagse kunst en gaan ze toveren met kleuren!

Groep 3 en 4 Wat is mooi?

In deze les bekijken de leerlingen kunst uit de periode 1890-1960. Een terugkerende vraag is welke werken de leerlingen zelf mooi vinden.

Groep 4 t/m 6 Wandeling door de kunstgeschiedenis

Aan de hand van verschillende voorwerpen uit de speciale Kunsttas maken de leerlingen op een speelse manier kennis met de museumcollectie.

Groep 5 en 6 Het portret

Al eeuwenlang laten mensen portretten van zichzelf maken. Maar in iedere tijd deden ze dat op hun eigen manier.

Groep 6 en 7 Museumgeheimen

Tijdens deze museumles nemen de leerlingen een kijkje in de wereld van het museum als bedrijf. Ze krijgen dingen te zien die voor de gewone bezoeker verborgen blijven.

Groep 7 en 8 Het stripverhaal

Tijdens deze les staan de middeleeuwen centraal. Veel kunstwerken uit deze periode hebben verhalen uit de Bijbel als onderwerp.

Voortgezet onderwijs

VMBO, HAVO en VWO, alle leerjaren Kunstkick

Voor Kunstkick nodigt RMT vijf kunstenaars uit die in verschillende disciplines werkzaam zijn om workshops te geven. Uitgangspunt van de workshops is het werk en de werkwijze van de kunstenaar. Nadat deze over zijn werk heeft verteld en voorbeelden heeft laten zien, gaan de leerlingen zelf aan de slag. In de voorafgaande jaren werden voor Kunstkick veelal pas afgestudeerde kunstenaars gevraagd. In 2012 is uitsluitend gekozen voor kunstenaars met aantoonbare didactische ervaring. Hierdoor was de kunstenaar beter in staat leerlingen te betrekken bij zijn werk.

VMBO Geen gezicht

Samen met een museumdocent bekijken de leerlingen de museumcollectie. De groep staat langer stil bij drie portretten en drie landschappen.

HAVO en VWO, klas 2, 3 en 4 Met eigen ogen

Leerlingen krijgen informatie over verschillende schilderijen op basis waarvan ze hun eigen versie van het werk maken. Maar het schilderij zelf krijgen ze pas aan het einde van de les te zien.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

HAVO en VWO, bovenbouw *Droombeek*

Via een handcomputer met GPS of een smartphone worden de leerlingen letterlijk door de wereld van stedenbouw en architectuur geleid in de wijk Roombeek.

Speciaal onderwijs *Geen gezicht*

Voor leerlingen van het speciaal onderwijs heeft het museum de les *Geen gezicht* ontwikkeld. Samen met een museumdocent bekijken de leerlingen de museumcollectie. De groep staat langer stil bij drie portretten en drie landschappen.

Collectie

Verwervingen

Het verzamelbeleid is erop gericht de lacunes in de museumverzameling aan te vullen en de actualiteit te volgen via aankopen, langdurige bruiklenen en het actief verwerven van schenkingen. In alle gevallen is het acquisitiebeleid zeer terughoudend en primair gericht op het versterken van de collectie als geheel. Elk nieuw werk moet een hoge presentatiewaarde hebben en bijdragen aan de aantrekkelijkheid van het museum voor het publiek.

Aankopen

In 2012 werden geen substantiële aankopen gedaan in verband met de onzekere situatie rondom de toekomst van het museum. Deze terughoudendheid contrasteerde sterk met de ontwikkeling van de laatste jaren, toen enkele belangrijke aankopen konden worden gedaan voor de Collectie Nederland. Hiertoe behoren de portretten van het echtpaar Hamelin (1781) door de Zweedse kunstenaar Alexander Roslin (gekocht in 2008), Het landschap in de storm (1804) van de Rotterdamse kunstenaar Gerard van Nijmegen (verworven in 2010) en het in 2011 mede dankzij een geslaagde crowdfunding-actie aangekochte Boomachtig landschap met een rustende herder bij een zonnig pad en schapen (circa 1745-1746) van Thomas Gainsborough, het eerste schilderij van deze 18de-eeuwse meester in Nederlands museaal bezit. Deze aankopen werden gesteund door – in wisselende samenstelling – de Vereniging Rembrandt, de Mondriaan Stichting, het VSB Fonds, het Roelvinkfonds, het G.J. van Heekfonds en het Stichting Rijksmuseum Twenthe Fonds.

Bruiklenen

Ondanks de 'aankoopstop' in 2012 kon het museum belangrijke aanwinsten verwelkomen, zoals het in Duitsland vervaardigde drieluik met een voorstelling van het Laatste Oordeel (circa 1530-1540) dat door een particulier in langdurig bruikleen werd gegeven. Het Mauritshuis gaf liefst 18 belangrijke historiestukken, landschappen en portretten uit de 17de en 18de eeuw in bruikleen voor de duur van de verbouwing, waaronder Jacob van Ruisdaels Gezicht op kasteel Bentheim (circa 1652-1654). Het beheer van 88 werken – vooral schilderijen en kunstnijverheid uit diverse perioden – die in bruikleen waren van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) werd in 2012 aan het museum overgedragen. Er werden 62 werken in bruikleen afgestaan ten behoeve van tijdelijke tentoonstellingen in binnen- en buitenland.

Schenkingen

Collectioneur en voormalig galeriehoudster Adriaan van Ravesteijn gaf nadrukkelijk zijn steun aan het museum met zijn schriftelijk bevestigde aankondiging een aanzienlijk deel van het permanent bruikleen Art & Project / Depot VBVR aan het museum te schenken. Het gaat om circa 140 kunstwerken, waaronder 25 van Peter Struycken die een fraai overzicht van zijn werk bieden en schilderijen van onder anderen Alan Charlton, Jan Commandeur, Joris Geurts, Han Schuil, Arkadi Nasonov, Toon Verhoef, Emo Verkerk en Koen Vermeule. Daarnaast omvat de schenking werken van Sandro Chia, Enzo Cucchi, Bruce McLean, Ulrich Rückriem, Robert Ryman, Anselm Stader, Richard Tuttle en Richard Venlet. De schenking bestaat ook uit een zeer gevarieerde collectie toegepaste kunst, waaronder glas van Copier, stoelen van Eames, Jacobsen, Tapiovaara en zilver van Georg Jensen. Deze verwerving sluit aan bij een eerdere schenking in 2008 van

werken van Armando, Ad Dekkers, Lucio Fontana, Jan Schoonhoven, Peter Struycken en Carel Visser uit dezelfde collectie.

Registratie, documentatie en digitale ontsluiting

De collectie is voor 100% geregistreerd. Van de 9008 voorwerpen in het museum zijn 8393 (eind 2011: 7859) digitaal gefotografeerd, d.w.z. circa 93%. In 2012 is verder gewerkt aan het online beschikbaar maken van de collectie. Eind 2012 waren 7000 (eind 2011: 6000) van de circa 9000 (eind 2011: 8600) voorwerpen te raadplegen via de website.

Herkomst Helder

De museale aanwinsten uit de jaren 1933-1940 (voor de objecten die in die jaren vanuit Duitsland naar ons land zijn gekomen) en 1948-heden, zijn onderzocht op hun herkomstgeschiedenis. Het onderzoek is uitgevoerd door een stagiaire kunstgeschiedenis van de Universiteit Leiden, onder begeleiding van het hoofd collecties van het museum en het projectteam Museale Verwervingen. De eindreportage vindt begin 2013 plaats.

Depot

Het museum neemt deel aan het onderzoek naar de haalbaarheid van een Nationaal Duurzaam Depot, dat begin 2011 werd gestart op initiatief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Mogelijk kan het museum hiermee op termijn de knelpunten in de eigen depots oplossen.

Collectie Art & Project / Depot VBVR

Sinds 2011 werkt het museum samen met het RKD (Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie) voor het beschrijven en documenteren van de collectie Art & Project / Depot VBVR met als doel de totstandkoming van een publicatie en een overzichtstentoonstelling van deze collectie.

Restauratie

De restauratoren bereidden het transport en de presentatie van alle bruiklenen aan derderf voor. Ronduit spectaculair was de uitgebreide behandeling van de oorspronkelijke 17de-eeuwse lijsten met kwabornament om de portretten van Jasper Schade en diens vrouw (beide 1654) ter voorbereiding van een presentatie in Praag. Ook werden enkele werken behandeld ter voorbereiding van hun presentatie in het museum zelf. Voor de Gemeente Enschede werden door het restauratieatelier van het museum werken van Merijn Bolink, Henk Visch en Gijs Assmann behandeld. Een wandbord met voorstellingen van oude Twentse gebruiken uit circa 1927, dat zich bevindt in het stadhuis van Enschede, werd door restauratoren van het museum behandeld.

Het materiaaltechnisch onderzoek naar het schilderij van Gainsborough dat het museum dit jaar verwierf, leverde gegevens op over Gainsboroughs materiaalgebruik – met name het mengen van silicaat door de olieverf om het effect van reflectie te bewerkstelligen – die de belangstelling opwekten van het restauratieteam van Tate Britain in Londen. Een Britse restaurator bezocht hiertoe Rijksmuseum Twenthe. Vermoedelijk komt uit het onderzoek naar de schildertechniek van de jonge Gainsborough een publicatie voort.

Het door particulieren in langdurig bruikleen gegeven drieluik met onder meer een voorstelling met het Laatste Oordeel (circa 1530-1540) werd door Caroline van der Elst in voortdurend overleg met het museum gerestaureerd.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

16 APR. 2013

paraaf .....

Personeel

De medewerkers van Rijksmuseum Twenthe hebben het afgelopen jaar veel te verduren gehad. Nadat de Raad voor Cultuur zijn advies had uitgebracht was al snel duidelijk geworden dat de grote subsidiekorting zeker tot personele consequenties zou leiden en misschien zelfs tot algehele sluiting van het museum. In augustus zijn ontslagen aangekondigd waardoor aanvankelijk 14 personen hun baan zouden verliezen. Uiteindelijk kon het banenverlies tot 11 personen worden beperkt. Het gevolg hiervan zal zijn dat in het boekjaar 2013 het aantal voltijdsbanen terug zal vallen van ruim 27 naar circa 21.

Personeelsbestand

	2012 fte	2011 fte
Directie	1	1
Bedrijfsvoering	17,6	18,5
Collectiebeheer	2,6	2,7
Presentatie	4,3	4,0
Communicatie en Marketing	1,6	1,8
Totaal	27,1	27,8

Op grond van artikel 6 van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens melden wij dat in boekjaar 2012 geen sprake is geweest van topinkomens.

Financiën

De cultuurnotaperiode 2009-2012 werd gekenmerkt door groei. Op vele fronten heeft het museum vooruitgang geboekt. De publieksinkomsten zijn sterk gestegen, het netwerk met steunfondsen werd uitgebreid en met succes werd de RMT Businessclub geïntroduceerd. Daarnaast was er een sterke toename van particuliere schenkingen, mede vanwege de hieraan verbonden fiscale voordelen.

Dankzij deze ontwikkelingen heeft het museum in de afgelopen jaren de opgelegde subsidiekortingen kunnen compenseren. Er werd voldaan aan de door het ministerie van OCW vastgestelde eigen inkomstennorm van 17,5%.

Hoewel deze ontwikkelingen anders doen vermoeden, zijn de vooruitzichten voor het museum allerminst positief. Het besluit van het Ministerie van OCW om met ingang van het komende jaar de exploitatiesubsidie substantieel te verlagen, was ronduit teleurstellend.

Een krachtige lobby heeft ertoe geleid dat de oorspronkelijke subsidiekorting is gehalveerd, maar het is evident dat de toekomst van het museum als publiekinstelling alleen kan worden gegarandeerd indien andere overheden in de komende jaren tot aanvullende subsidiering bereid zijn.

Resultaat

Het jaar is als gevolg van de hoge reorganisatielasten afgesloten met een negatief exploitatiesaldo van € 198.000. Aan het resultaat wordt toegevoegd een vrijval van € 77.900 uit het bestemmingsfonds OCW-project Veiligheid. Een bedrag van € 9.100 moet worden toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW-Technisch vervangingsonderhoud. Uit de reserve Bedrijfsinstallaties/herinrichting entreehal is een bedrag van € 8.700 vrijgevallen.

Het uiteindelijke negatieve resultaat bedraagt € 120.500 dat conform de richtlijnen grotendeels is gecompenseerd met een vrijval van € 107.300 uit het bestemmingsfonds OCW-Niet bestede subsidie CuNo. Het resterende bedrag van € 13.200 is ten laste van de algemene reserve gebracht.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Solvabiliteit en liquiditeit

Ultimo 2012 bedroeg de quick ratio 3,1 (2011:3,7). De solvabiliteit bedroeg 70% (2011:78%). In deze berekening wordt het volledige bestemmingsfonds OCW tot het eigen vermogen gerekend. Indien het bestemmingsfonds OCW buiten beschouwing wordt gelaten, omdat hier investeringsverplichtingen tegenover staan, bedraagt de solvabiliteit 25% (2011:26%).

Bestemmingsfondsen OCW

Project Veiligheid

In 2010 zijn de beveiligingsinstallaties gemoderniseerd. De hiervoor verkregen subsidie is toegevoegd aan de het bestemmingsfonds. Jaarlijks valt uit het fonds een bedrag vrij ter dekking van de uit deze investering voortvloeiende afschrijvingslasten.

Project Technisch vervangingsonderhoud

Voor technisch vervangingsonderhoud heeft het ministerie OCW meerdere subsidies verstrekt. Vanaf moment van oplevering door de Rijksgebouwendienst worden de afschrijvingslasten gecompenseerd met een jaarlijkse vrijval uit dit bestemmingsfonds.

Voorzieningen

Reorganisatievoorziening

Dit jaar is een omvangrijke reorganisatie aangekondigd, die in de loop van 2013 wordt afgerond.. Een bedrag van € 218.000 is aan deze voorziening toegevoegd.

Voorziening jubileumuitkeringen

In verband met ambtsjubilea is dit jaar een bedrag van € 5.700 aan deze voorziening onttrokken. Een bedrag van € 2.100 is gedoteerd.

Raad van Toezicht

Het museum heeft een breed samengestelde Raad van Toezicht waarin verschillende competenties en maatschappelijke velden op landelijk en regionaal niveau vertegenwoordigd zijn. De Raad van Toezicht en het bestuur conformeren zich aan de Code Cultural Governance.

In de Raad van Toezicht hadden in 2012 de volgende leden zitting: mr. E. ten Cate (voorzitter), mevrouw S.A.M. Dijkema (tot 17 december 2012), mevrouw drs. B. Fransen, mr. G.J. Jansen, drs. P.J. Schoon.

w.g. drs. K.A. Odding
16 april 2013

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR 2013

paraaf .....

Prestatieverantwoording

Verplichtingen

Registratiegraad

De collectie is volledig geregistreerd.

Registratiekwaliteit

	Gerealiseerd in 2012	Norm OCW	Gerealiseerd in 2011
Standplaats collectie	> 90%	> 90%	> 90%
Juridische status	> 90%	> 90%	> 90%

Collectieplan

Collectieplan is in voorbereiding.

Veiligheidsplan

Veiligheidsplan is aanwezig.

Gratis toegang

Aan kinderen tot 13 jaar is tijdens de openingsuren gratis toegang verleend.

Verplichte prestatieafspraken

Openingstijden

	Gerealiseerd in 2012	Norm OCW	Gerealiseerd in 2011
Openingsuren per week Eerste Kerstdag en Nieuwjaarsdag gesloten	> 36	> 36	> 36

Bezoekers

Aantal	47 337	45 000	44 026
--------	--------	--------	--------

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

perceel .....

	Gerealiseerd in 2012	Norm OCW	Gerealiseerd in 2011
Bezoeken scholen			
- Basis onderwijs algemeen	101		176
- Basis onderwijs educatieve projecten	89		190
- Voortgezet onderwijs algemeen	78		114
- Voortgezet onderwijs educatieve projecten	79		110
Aantal groepen	347		590
- Basis onderwijs algemeen	2 123		3 178
- Basis onderwijs educatieve projecten	2 214		3 426
- Voortgezet onderwijs algemeen	1 517		2 232
- Voortgezet onderwijs educatieve projecten	1 540		2 172
Aantal	7 394	10 000	11 008

Eigen prestatieafspraken

	Gerealiseerd in 2012	Norm OCW	Gerealiseerd in 2011
Tentoonstellingen			
Aantal	12	4	8

Gratis bezoek

Gedurende het gehele jaar was het museum gratis toegankelijk voor kinderen tot en met 18 jaar.

Collectie online

De collectie online is dit jaar verder uitgebreid. 90% van de collectie is digitaal ontsloten.

Magazines

Het museum heeft dit jaar twee magazines in een oplage van 15 000 gepubliceerd

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Balans

per 31 december 2012, respectievelijk 31 december 2011, na voorgestelde resultaatbestemming

ACTIVA

	31 december 2012		31 december 2011	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Gebouwen en terreinen	-		1 000	
Inventaris en inrichting	236 100		37 900	
Andere vaste bedrijfsmiddelen	83 900		64 700	
Bedrijfsinstallaties	<u>733 200</u>		<u>759 700</u>	
		1 053 200		863 300
<i>Materiële vaste activa in uitvoering</i>		-		59 100
VLOTTENDE ACTIVA				
<i>Vorraden</i>		73 700		68 900
<i>Vorderingen</i>				
Debiteuren	62 000		46 700	
Overige vorderingen	13 400		19 100	
Overlopende activa	<u>171 600</u>		<u>166 300</u>	
		247 000		232 100
<i>Liquide middelen</i>				
Liquide middelen		1 177 700		1 318 100
		<u><u>2 551 600</u></u>		<u><u>2 541 500</u></u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

PASSIVA

	31 december 2012		31 december 2011	
	€	€	€	€
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	417 400		430 600	
Bestemmingsfonds OCW	1 154 200		1 330 300	
Overige reserves	<u>220 300</u>		<u>229 000</u>	
		1 791 900		1 989 900
 VOORZIENINGEN				
Reorganisatievoorziening	281 700		84 700	
VUT-garantieregeling	-		23 400	
Jubileumuitkeringen	<u>25 600</u>		<u>29 200</u>	
		307 300		137 300
 KORTLOPENDE SCHULDEN				
Schulden aan leveranciers	121 800		109 000	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	41 100		50 800	
Schulden inzake pensioenen	12 400		5 300	
Overige schulden	84 700		106 300	
Overlopende passiva	<u>192 400</u>		<u>142 900</u>	
		452 400		414 300
		<u>2 551 600</u>		<u>2 541 500</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Categoriale exploitatierekening

	Werkelijk 2012 €	Begroting 2012 €	Werkelijk 2011 €
BATEN			
Directe opbrengsten			
Publiekinkomsten	325 600	267 000	276 300
Sponsorinkomsten	10 000	10 000	10 000
Overige inkomsten	51 100	22 000	44 200
Indirecte opbrengsten	<u>26 500</u>	<u>20 000</u>	<u>26 300</u>
Totaal opbrengsten	413 200	319 000	356 800
<i>Bijdragen</i>			
Subsidie Ministerie van OCW CuNo			
<i>Waarvan huren</i>	1 659 500	1 622 400	1 622 300
<i>Waarvan exploitatiebijdrage</i>	1 764 300	1 754 500	1 794 000
Subsidie provincie CuNo	-	-	-
Subsidie gemeente Cuno	-	-	-
Overige (niet-structurele) subsidies/bijdragen			
<i>Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen</i>	58 900	146 100	151 900
<i>Overige bijdragen uit private middelen</i>			
Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging	135 400	165 300	135 000
Waarvan bedrijven	44 700	45 000	4 700
Waarvan private fondsen	44 300	173 500	303 400
Waarvan goede doelenloterijen	-	-	-
Totaal bijdragen	3 707 100	3 906 800	4 011 300
TOTALE BATEN	<u>4 120 300</u>	<u>4 225 800</u>	<u>4 368 100</u>
LASTEN			
Salarislasten	1 602 100	1 436 600	1 439 300
Afschrijvingen	154 000	174 000	189 000
Huren	1 550 200	1 601 800	1 495 300
Aankopen	135 400	300 300	529 900
Overige lasten	<u>899 800</u>	<u>733 100</u>	<u>763 200</u>
TOTALE LASTEN	4 341 500	4 245 800	4 416 700
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>- 221 200</u>	<u>- 20 000</u>	<u>- 48 600</u>
Saldo rentebaten/-lasten	23 200	20 000	20 900
Saldo overige buitengewone baten/lasten	-	-	-
Mutatie aankoopfonds	-	-	-
EXPLOITATIESALDO	<u>- 198 000</u>	<u>-</u>	<u>- 27 700</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Categoriale en functionele exploitatierekening

FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetenschap- pelijke functie	Algemeen beheer
		Vaste presentatie	Tijdelijke presentatie	Onderzoek & Registratie	Conservieren & Restaureren	Vererving & Afstoten	Onderzoek & Documentatie	
BATEN								
Directe opbrengsten								
<i>Publiekinkomsten totaal</i>								
Publiekinkomsten buitenland	32 000	12 800	19 200					
Publiekinkomsten binnenland totaal								
<i>Waarvan kaartverkoop</i>	151 700	45 900	105 800					
<i>Waarvan overig</i>	141 900	22 200	49 900					69 800
<i>Sponsorinkomsten</i>	10 000		10 000					
<i>Overige inkomsten</i>	51 100	16 100	16 000		19 000			
Indirecte opbrengsten	26 500							26 500
Totale opbrengsten	413 200	97 000	200 900		19 000			96 300
Subsidie OCW CuNo								
<i>Waarvan huren</i>	1 659 500	550 100	421 600	11 800	424 000	1 000	52 100	198 900
<i>Waarvan exploitatiebijdrage</i>	1 764 300	561 500	683 800	150 800	215 500	48 000	104 700	
<i>Waarvan Kaderregeling exploitatie- subsidies onderzoek en wetenschap</i>	-							
Subsidie provincie CuNo	-							
Subsidie gemeente CuNo	-							
Structurele subsidie ander orgaan dan OCW, provincie, gemeente	-							
Overige (niet structurele) subsidies/ bijdragen								
<i>Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen</i>	58 900	48 300	10 600					
<i>Overige bijdragen uit private middelen</i>								
<i>Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging</i>	135 400					135 400		
<i>Waarvan bedrijven</i>	44 700	44 700						
<i>Waarvan private fondsen</i>	44 300		44 300					
<i>Waarvan goede doelenloterij</i>	-							
Totale Subsidies/bijdragen	283 300	93 000	54 900			135 400		
TOTALE BATEN	4 120 300	1 301 600	1 361 200	162 600	658 500	184 400	156 800	295 200

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

FUNCTIONEEL → CATEGORIAAL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetenschap- pelijke functie	Algemeen beheer
		Vaste presentatie	Tijdelijke presentatie	Onderzoek & Registratie	Conservieren & Restaureren	Verwerving & Afstoten	Onderzoek & Documentatie	
LASTEN								
Salarislasten	1 602 100	292 600	301 700	56 900	73 900	6 900	29 800	840 300
Afschrijvingen	154 000	69 800	8 500	200	17 200		700	57 600
Huur	1 550 200	513 900	393 800	11 000	396 100	900	48 700	185 800
Aankopen	135 400					135 400		
Overige lasten	899 800	148 100	288 100	1 500	74 500	36 000	7 400	344 200
TOTALE LASTEN	4 341 500	1 024 400	992 100	69 600	561 700	179 200	86 600	1 427 900
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	- 221 200	277 200	369 100	93 000	96 800	5 200	70 200	- 1 132 700
Saldo rentebaten/-lasten	23 200							23 200
Saldo overige buitengewone baten/lasten								
Mutatie aankoopfonds								
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	- 198 000	277 200	369 100	93 000	96 800	5 200	70 200	- 1 109 500
Toerekening Algemeen beheer		- 459 900	- 457 400	- 74 700	- 83 100	- 6 200	- 28 200	- 1 109 500
EXPLOITATIERESULTAAT	- 198 000	- 182 700	- 88 300	18 300	13 700	- 1 000	42 000	-

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Kasstroomoverzicht

	2012 €	2011 €
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN:		
Exploitatieresultaat	- 198 000	- 27 700
<i>Aanpassen voor:</i>		
Afschrijvingen materiële vaste activa	154 000	189 000
Mutatie voorzieningen	<u>170 000</u>	<u>- 18 400</u>
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	126 000	142 900
Mutatie in voorraden	- 4 800	- 7 800
Mutatie vorderingen	- 14 900	3 400
Mutatie kortlopende schulden	<u>38 100</u>	<u>- 114 200</u>
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	18 400	- 118 600
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEIT:		
Investeringen in materiële vaste activa	- 343 900	- 48 000
Mutatie materiële vaste activa in uitvoering	<u>59 100</u>	<u>2 600</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	- 284 800	- 45 400
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN:		
Mutatie in langlopende schulden	<u>-</u>	<u>-</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN:	<u>- 140 400</u>	<u>- 21 100</u>
Liquide middelen einde boekjaar	1 177 700	1 318 100
Liquide middelen begin boekjaar	<u>1 318 100</u>	<u>1 339 200</u>
MUTATIE LIQUIDE MIDDELEN:	<u>- 140 400</u>	<u>- 21 100</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

16 APR. 2013

paraaf

Toelichting

Toelichting algemeen

Regelgeving financiële verantwoording	De jaarrekening is opgemaakt door de directie op 16 april 2013 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012.
Begroting	De in deze jaarrekening gehanteerde begroting is ontleend aan de door de Minister goedgekeurde meerjarenbegroting.
Collectie kunstvoorwerpen	De collectie kunstvoorwerpen is eigendom van de Staat der Nederlanden en in beheer bij het museum. De collectie wordt derhalve niet opgenomen in de balans.
Schattingen	<p>Bij het opstellen van de jaarrekening dient de leiding van de stichting, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.</p> <p>De subsidie van het Ministerie van OCW over de cultuurperiode 2009-2012 wordt definitief vastgesteld in 2013.</p>

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangen en betaalde rente zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Grondslagen van waardering

Materiële vaste activa

Activa verkregen uit eigen middelen

De materiële vaste activa verkregen uit eigen middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met lineaire afschrijvingen.

Hierbij worden de volgende afschrijvingspercentages gehanteerd:

<i>Gebouwen en terreinen</i>	
Verbouwingskosten	10%
<i>Inventaris en inrichting</i>	
Automatiseringsapparatuur en software	20%
Kantoorapparatuur	20%
Kantoormeubilair	10%
Overige inventaris	10%
<i>Museuminventaris</i>	
Presentatiemateriaal	10%
<i>Andere vaste bedrijfsmiddelen</i>	10%
<i>Bedrijfsinstallaties</i>	10%

De bedrijfsinstallaties die per 1 januari 2005 'om niet' zijn verkregen van de Rijksgebouwendienst zijn gewaardeerd tegen de getaxeerde waarde. Onder het Eigen vermogen is voor hetzelfde bedrag een Bestemmingsreserve gevormd conform de brief van het Ministerie van OCW d.d. 16 december 2004 met kenmerk DCE/04/56332.

Materiële vaste activa in uitvoering

Activa in uitvoering betreft bouwkundige voorzieningen in ontwikkeling en wordt gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. Bij oplevering worden activa in uitvoering overgeboekt naar de materiële vaste activa en vervolgens afgeschreven.

Voorraden

Voorraden verkregen uit eigen middelen

De voorraden verkregen uit eigen middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Waar nodig is rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid.

Voorraden verkregen 'om niet'

De voorraden verkregen 'om niet' worden gewaardeerd tegen de totale kostprijs, zonder aftrek van de bijdrage.

De bijdrage wordt opgenomen in de egalisatiereserve investeringsbijdragen. Waar nodig is rekening gehouden met afwaarderingen wegens incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, voor zover nodig rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders is vermeld, staan deze ter vrije beschikking.

BDO Audit & Assurance B.V.

Bestemmingsfonds OCW CuNo	Betreft het deel van de subsidie van het Ministerie van OCW dat nog niet is besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie is verstrekt. De bestemming van het saldo in het bestemmingsfonds zal aan het einde van de betreffende cultuurnotaperiode worden bepaald.
Bestemmingsfonds OCW project Veiligheid	Betreft het deel van de van het Ministerie van OCW ontvangen subsidie voor het project Veiligheid voor VRM-musea dat nog besteed dient te worden aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt.
Bestemmingsfonds OCW project Technisch vervangingsonderhoud	Betreft het deel van de van het Ministerie van OCW ontvangen subsidie voor het project Technisch vervangingsonderhoud voor VRM-musea dat nog besteed dient te worden aan het doel waarvoor de subsidie is verstrekt.
Voorzieningen	Alle voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
Langlopende en kortlopende schulden	De schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen van resultaatbepaling

Subsidies	De subsidies worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.
Overige opbrengsten	Onder de overige opbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit levering van goederen, diensten en (particuliere) schenkingen onder aftrek van over de opbrengst geheven belastingen.
Rentebaten	Rentebaten worden toegekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.
Lasten	De lasten worden bepaald op historische basis en toegekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.
Verdeelsleutels	<p>Indien mogelijk worden de baten en lasten in zijn geheel aan een functie toegeschreven. Baten of lasten die niet aan een functie kunnen worden toegerekend worden verdeeld op basis van tijdschrijven dan wel op basis van vloeroppervlakte.</p> <p>De kosten van algemeen beheer worden aan het eind van het jaar verdeeld over de museale functies op basis van het aantal directe arbeidsuren.</p>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR 2013**

paraaf .....

Specificatie van posten op de balans

VASTE ACTIVA

MATERIELE VASTE ACTIVA

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en inrichting	Andere vaste bedrijfsmid.	Bedrijfs- installaties	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2012	1 000	37 900	64 700	759 700	863 300
Investerings	-	228 000	50 600	65 300	343 900
Afschrijvingen	1 000	29 800	31 400	91 800	154 000
Boekwaarde per 31 december 2012	-	236 100	83 900	733 200	1 053 200
Cumulatieve aanschafwaarde	124 200	534 800	578 700	1 030 700	2 268 400
Cumulatieve afschrijvingen	124 200	298 700	494 800	297 500	1 215 200
Boekwaarde per 31 december 2012	-	236 100	83 900	733 200	1 053 200

	31 december 2012		31 december 2011	
	€	€	€	€
MATERIELE VASTE ACTIVA IN UITVOERING				
Boekwaarde per 1 januari 2012		59 100		61 700
Investerings		168 700		37 900
Afwaarderingen		-		-40 500
Overboeking naar materiële activa		227 800		-
		-		59 100

VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

Onderhanden werk	42 200	31 000
Overige voorraden	31 500	37 900
	73 700	68 900

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

16 APR. 2013

paraaf

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	31 december 2012		31 december 2011	
	€	€	€	€
VORDERINGEN				
Debiteuren		62 000		46 700
<i>Overige vorderingen:</i>				
Fietsplan	5 500		4 800	
Omzetbelasting	5 500		7 100	
Overig	<u>2 400</u>		<u>7 200</u>	
		13 400		19 100
<i>Overlopende activa:</i>				
Nog te ontvangen bedragen	99 900		73 000	
Interest	4 700		15 500	
Vooruitbetaalde overige kosten	<u>67 000</u>		<u>77 800</u>	
		171 600		166 300
TOTAAL VORDERINGEN		<u>247 000</u>		<u>232 100</u>
LIQUIDE MIDDELEN				
Kas	3 400		3 100	
Rabobank (rekening courant)	102 200		7 700	
Rabobank (spaarrekeningen)	1 039 900		1 300 000	
ING-bank (rekening courant)	31 800		5 800	
Kruisposten	-		1 100	
Kasgeld	<u>400</u>		<u>400</u>	
TOTAAL LIQUIDE MIDDELEN		<u>1 177 700</u>		<u>1 318 100</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

EIGEN VERMOGEN

	Stand per 31 december 2011	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2012
	€	€	€	€
ALGEMENE RESERVE				
Algemene reserve	430 600	- 13 200	-	417 400
BESTEMMINGSFONDS OCW				
Niet bestede subsidie CuNo				
CuNo-periode 2005-2008	17 800	- 17 800	-	-
CuNo-periode 2009-2012	101 000	- 89 500	-	11 500
TOTAAL	118 800	- 107 300	-	11 500

Het negatieve exploitatieresultaat, na dotaties en onttrekkingen aan de bestemmingsfondsen Veiligheid en Technisch vervangingsonderhoud, is onttrokken aan het bestemmingsfonds Niet bestede subsidie CuNo naar rato van het aandeel OCW-subsidie ten opzichte van de totale baten.

Projectsubsidie veiligheid

DCE/04/53617	73 500	- 8 500	-	65 000
DCE/05/6130	519 100	- 41 400	-	477 700
DCE/06/26406	295 000	- 28 000	-	267 000
TOTAAL	887 600	- 77 900	-	809 700

**Projectsubsidie technisch
vervangingsonderhoud**

DCE/05/41647	135 500	-	-	135 500
DCE/07/1903	70 400	- 2 800	-	67 600
DCE/130758	54 000	13 500	-	67 500
DCE/145135	64 000	- 1 600	-	62 400
TOTAAL	323 900	9 100	-	333 000
TOTAAL BESTEMMINGSFONDS OCW	1 330 300	- 176 100	-	1 154 200

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

	Stand per 31 december 2011	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31 december 2012
OVERIGE RESERVES				
Bestemmingsreserve tijdelijke presentatie	54 600	-	-	54 600
Bestemmingsreserve bedrijfsinstallatie/ entreehal	174 400	- 8 700	-	165 700
TOTAAL OVERIGE RESERVES	229 000	- 8 700	-	220 300

VOORZIENINGEN

	Stand per 31 december 2011	Onttrokken in 2012	Toegevoegd in 2012	Stand per 31 december 2012
	€	€	€	€
Reorganisatievoorziening	84 700	21 000	218 000	281 700
VUT-garantieregeling	23 400	23 400	-	-
Jubileumuitkeringen	29 200	5 700	2 100	25 600
TOTAAL	137 300	50 100	220 100	307 300

De reorganisatievoorziening heeft een overwegend kortlopend karakter. In de reorganisatievoorziening per 31 december 2012 is nog geen rekening gehouden met een mogelijke compensatie uit hoofde van de frictiekostenvergoeding. Voor een nadere toelichting hierop, verwijzen wij naar de Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

	31 december 2012		31 december 2011	
	€	€	€	€
KORTLOPENDE SCHULDEN				
SCHULDEN AAN LEVERANCIERS				
Crediteuren		121 800		109 000
BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN				
Loonheffing	26 000		33 800	
Te betalen sociale premies	<u>15 100</u>		<u>17 000</u>	
		41 100		50 800
SCHULDEN INZAKE PENSIOENEN				
Pensioenen	<u>12 400</u>		<u>5 300</u>	
		12 400		5 300
OVERIGE SCHULDEN				
Vakantiegeld	45 800		53 700	
Vakantiedagen	25 700		39 400	
Accountantskosten	<u>13 200</u>		<u>13 200</u>	
		84 700		106 300
OVERLOPENDE PASSIVA				
Vooruit gefactureerde bedragen	37 700		35 400	
Mondriaan Stichting	45 000		-	
Gemeente Enschede loonkostensubsidie	31 900		44 000	
Stichting Rijksmuseum Fonds	35 000		35 000	
Bussemakersregeling	6 300		13 300	
Overige	<u>36 500</u>		<u>15 200</u>	
		192 400		142 900
TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN		<u>452 400</u>		<u>414 300</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen:

Rechten:

Subsidie Ministerie van OCW

Uit hoofde van een toekenning van het Ministerie van OCW d.d. 19 december 2012 met kenmerk DCE-467877 is de maximale subsidiestroom voor 2013-2016 in totaal vastgesteld op € 10 092 480,-

Naar aanleiding van de subsidieverlaging is voor 2013 voorlopig tevens een frictiekostenvergoeding toegekend van ten hoogste € 295 251,-

De subsidiekorting is inmiddels door het ministerie van OCW gehalveerd. Naar verwachting zal om die reden op termijn ook de frictiekostenvergoeding worden aangepast.

Daarnaast zullen toekomstige structurele subsidies van lagere overheden de uiteindelijke hoogte van de frictiekostenvergoeding kunnen beïnvloeden.

Gelet op alle onduidelijkheid is in 2012 geen rekening gehouden met de frictiekostenvergoeding.

Aanpassingen op basis van het prijspeil kunnen nog worden aangebracht.

Verplichtingen:

Huurverplichtingen

Op balansdatum bestaan langlopende huurverplichtingen voor de duur van minimaal 4 jaren.

Deze verplichtingen betreffen de huur van het pand gelegen aan de Lasondersingel 129-131 te Enschede, kadastraal bekend onder nummer L00804, alsmede de huur van parkeerplaatsen te Enschede, kadastraal bekend onder nummer L2191.

De hiermee samenhangende jaarlijkse huurverplichting bedraagt € 1 530 160 (2012) en zal jaarlijks worden geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkeling van het CBS consumentenprijsindexcijfer (reeks Werknemers-Laag), op de meest recente tijdbasis vastgesteld.

Het museum heeft een depotruimte gehuurd van het Rijtuigmuseum te Leek. De huurovereenkomst eindigt jaarlijks op 1 oktober en wordt voortgezet voor aansluitende perioden van telkens een jaar met een maximum van twee jaar. De jaarlijkse huurverplichting bedraagt € 8 300 (2012) en zal jaarlijks worden geïndexeerd overeenkomstig de ontwikkeling van het CBS consumentenprijsindexcijfer (reeks Werknemers-Laag), op de meest recente tijdbasis vastgesteld.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het ouderdomspensioen is een toegezegd-pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Indexatie van de pensioenrechten is afhankelijk van de financiële positie waarin het pensioenfonds zich bevindt.

De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, wordt deze als verplichting op de balans opgenomen.

Rijksmuseum Twenthe heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

De dekkinggraad van het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds Zorg bedraagt per 31-12-2012 101%.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Toelichting op de categoriale exploitatierekening

	Werkelijk 2012 €	Begroting 2012 €	Werkelijk 2011 €
SPECIFICATIE BATEN			
Directe opbrengsten			
Publiekinkomsten			
Inkomsten uit entreegelden (en MJK)	183 700	130 000	139 800
Inkomsten uit horeca-expl.	69 800	70 000	65 700
Inkomsten uit museumwinkel	65 200	60 000	65 700
Cursussen	4 800	5 000	2 100
Rondleidingen	2 100	2 000	3 000
Totaal publiekinkomsten	325 600	267 000	276 300
Sponsorinkomsten	10 000	10 000	10 000
Overige inkomsten			
Restauratie voor derden	19 000	-	15 600
Overige directe opbrengsten	32 100	22 000	28 600
Totaal overige inkomsten	51 100	22 000	44 200
Indirecte opbrengsten			
Indirecte sponsoring	7 500	12 000	12 800
Overige inkomsten	19 000	8 000	13 500
Totaal indirecte opbrengsten	26 500	20 000	26 300
Totale opbrengsten	413 200	319 000	356 800
Subsidie Ministerie van OCW CuNo			
Waarvan huisvesting	1 659 500	1 622 400	1 622 300
Waarvan exploitatiebijdrage	1 764 300	1 754 500	1 794 000
Totaal subsidie Ministerie van OCW CuNo	3 423 800	3 376 900	3 416 300
Subsidie provincie CuNo	-	-	-
Subsidie gemeente CuNo	-	-	-
Totaal subsidies	3 423 800	3 376 900	3 416 300

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	Werkelijk 2012 €	Begroting 2012 €	Werkelijk 2011 €
Overige (niet-structurele) subsidies/bijdragen			
Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen:			
<i>Collectievorming</i>			
Bijdrage Mondriaan Fonds	-	-	90 000
<i>Werkgelegenheid</i>			
I/D-subsidie	24 400	22 500	21 100
<i>Educatie</i>			
Project Gevonden voorwerpen:			
Bijdrage Mondriaan Fonds	9 500	-	15 800
Bijdrage Gemeente Enschede	25 000	25 000	25 000
<i>Overig</i>			
Bestemmingsfonds OCW-veiligheid	-	77 900	-
Bestemmingsfonds OCW Tv-onderhoud	-	9 200	-
Vrijval bestemmingsreserve	-	11 500	-
Bedrijfsinstallaties/inrichting entreehal			
Totaal subsidies/bijdragen uit publieke middelen	58 900	146 100	151 900
Overige bijdragen uit private middelen:			
Waarvan particulieren incl. vriendenvereniging			
<i>Collectievorming</i>			
Particuliere schenkingen	135 400	140 300	135 000
Bijdrage Vereniging van Vrienden	-	-	-
<i>Overig</i>			
Bijdrage Vereniging van Vrienden	-	25 000	-
Totaal particulieren incl vriendenvereniging	135 400	165 300	135 000
Totaal bedrijven	44 700	45 000	4 700

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	Werkelijk 2012 €	Begroting 2012 €	Werkelijk 2011 €
Waarvan private fondsen:			
<i>Collectievorming</i>			
Bijdrage Stichting G.J. van Heek Jr Fonds	-	40 000	-
Bijdrage Stichting Rijksmuseum Twenthe Fonds	-	-	20 000
Bijdrage VSB Fonds	-	-	50 000
Bijdrage Roelvink Fonds	-	-	-
Bijdrage Leppink Fonds	-	120 000	-
Bijdrage Vereniging Rembrandt	-	-	200 000
<i>Overig</i>			
Bijdrage Stichting Rijksmuseum Twenthe Fonds	20 000	-	-
Bijdrage Stichting Doen	17 300	-	-
Bijdrage Prins Bernhard Cultuurfonds	-	-	25 000
Overig	7 000	13 500	8 400
Totaal private fondsen	44 300	173 500	303 400
Totaal goede doelenloterijen	-	-	-
Totale bijdragen	3 707 100	3 906 800	4 011 300
TOTALE BATEN	<u>4 120 300</u>	<u>4 225 800</u>	<u>4 368 100</u>

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

perceel .....

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
LASTEN			
Salarislasten			
Publieksfunctie			
Vaste presentatie	27 600	35 600	33 100
Tijdelijke presentatie	71 000	73 600	87 400
Dienstverlening en voorlichting	23 400	16 100	20 000
Werving en pr	106 400	79 400	85 600
Educatie	121 000	115 300	137 800
Bewaking	244 900	250 800	254 900
Collectiefunctie			
Onderzoek & registratie	56 900	43 500	60 200
Conserveren & restauratie	73 900	82 400	81 600
Verwerven & afstoten	6 900	6 900	7 500
Wetenschappelijke functie			
Onderzoek & registratie	29 800	72 900	35 300
Algemeen beheer			
Directie en secretariaat	134 400	141 300	129 200
Voor de bezoldiging van bestuurders van de stichting kwam in 2012 een bedrag van € 110 000 ten laste van de stichting.			
Personeelszaken	17 000	21 900	17 100
Financiële zaken	38 500	41 700	28 500
Algemene zaken	138 400	142 900	135 100
Gebouwen en terreinen	110 500	121 300	133 400
Beveiliging	156 000	161 800	142 400
Museumcafé	27 400	29 200	28 500
Dotatie VUT garantieregeling	-	-	13 800
Dotatie reorganisatievoorziening	218 000	-	7 900
Totaal lonen en salarissen	1 602 100	1 436 600	1 439 300
Afschrijvingen	154 000	174 000	189 000
Huren	1 550 200	1 601 800	1 495 300
Aankopen	135 400	300 300	529 900

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

	Werkelijk 2012 €	Begroting 2012 €	Werkelijk 2011 €
Overige lasten			
Beheerslasten			
Bureau- en organisatiekosten	130 100	108 500	107 200
Kosten financiële administratie	20 600	20 500	21 800
Personeelszaken	147 700	76 100	43 200
Gebouwen en terreinen	130 300	134 000	100 900
Bewaking	4 300	13 000	6 100
Inkopen museumcafe	36 300	20 000	29 600
Inkopen museumkaart	22 700	18 000	19 300
Inkopen museumwinkel	35 600	15 000	33 400
Collectiefunctie			
Met aankopen samenhangende verwervingskosten	36 000	42 000	44 000
Collectiebeheer (registratie, bruikleenverkeer etc.)	10 500	8 000	8 800
Onderzoek en documentatie	3 400	8 000	3 800
Conservering en restauratie			
- Externe restauraties	21 400	20 000	28 400
- Materieel restauratie-atelier	2 500	5 000	4 200
Publieksfunctie			
Vaste presentatie	2 200	20 000	3 200
Tijdelijke presentatie	162 200	80 000	164 200
Dienstverlening en voorlichting	35 200	25 000	30 900
Werving en pr	68 600	70 000	71 000
Educatie	30 200	50 000	43 200
Totaal overige lasten	899 800	733 100	763 200
TOTALE LASTEN	4 341 500	4 245 800	4 416 700
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	- 221 200	- 20 000	- 48 600
Saldo rentebaten/-lasten	23 200	20 000	20 900
Saldo overige buitengewone baten/lasten	-	-	-
Mutatie aankoopfonds	-	-	-
EXPLOITATIESALDO	- 198 000	-	- 27 700

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **18 APR. 2013**

paraaf .....

Toelichting op de categoriale en functionele exploitatierekening

FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetenschap- pelijke functie	Algemeen beheer
		Vaste presentatie	Tijdelijke presentatie	Onderzoek & Registratie	Conservieren & Restaureren	Vererving & Afstoten		
CATEGORIAAL →								
BATEN								
Directe opbrengsten								
Publiekinkomsten								
Inkomsten uit entreegelden (en MJK)	183 700	58 700	125 000					
Inkomsten uit horeca-expl.	69 800							69 800
Inkomsten uit museumwinkel	65 200	16 200	49 000					
Cursussen	4 800	4 800						
Rondleidingen	2 100	1 200	900					
Sponsorinkomsten	10 000		10 000					
Overige inkomsten								
Restauratie voor derden	19 000				19 000			
Overige directe inkomsten	32 100	16 100	16 000					
Indirecte opbrengsten								
Indirecte sponsoring	7 500							7 500
Overige inkomsten.	19 000							19 000
Totale opbrengsten	413 200	97 000	200 900		19 000			96 300
Subsidie OCW CuNo								
Waarvan huren	1 659 500	550 000	421 700	11 800	424 000	1 000	52 100	198 900
Waarvan exploitatiebijdrage	1 764 300	561 500	683 800	150 800	215 500	48 000	104 700	
Structurele subsidie provincie CuNo	-							
Structurele subsidie gemeente CuNo	-							
Structurele subsidie ander orgaan dan OCW, provincie, gemeente	-							
Overige (niet-structurele) subsidies/bijdragen								
<i>Uit publieke middelen</i>								
Werkgelegenheid	24 400	13 800	10 600					
Bussemakersregeling	25 000	25 000						
Bijdrage Mondriaan Stichting	9 500	9 500						
Totaal	58 900	48 300	10 600					

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

16 APR. 2013

paraaf .....

Stichting **Rijksmuseum** Twenthe

FUNCTIONEEL → CATEGORIAAL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetenschap- pelijke functie	Algemeen beheer
		Vaste presentatie	Tijdelijke presentatie	Onderzoek & Registratie	Conservieren & Restaureren	Vererving & Afstoten		
BATEN								
<i>Uit private middelen</i>								
Particulieren en vriendenvereniging	135 400					135 400		
Bedrijven	44 700	44 700						
Private fondsen								
Bijdrage Stichting Rijksmuseum	20 000		20 000					
Twenthe Fonds								
Bijdrage Stichting Doen	17 300		17 300					
Overig	7 000		7 000					
Totale private fondsen	224 300	44 700	44 300			135 400		
Totale Subsidies/bijdragen	283 300	93 000	54 900			135 400		
TOTALE BATEN	4 120 300	1 301 600	1 361 300	162 600	658 500	184 400	156 800	295 200

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**
paraaf .....

Stichting Rijksmuseum Twenthe

FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetenschap- pelijke functie	Algemeen beheer
		Vaste presentatie	Tijdelijke presentatie	Onderzoek & Registratie	Conserveren & Restaureren	Vererving & Afstoten	Onderzoek & Documentatie	
CATEGORIAAL →								
LASTEN								
Salarislasten								
Publieksfunctie								
Vaste presentatie	27 600	27 600						
Tijdelijke presentatie	71 000		71 000					
Dienstverlening en voorlichting	23 400	11 700	11 700					
Werving en pr	106 400	53 200	53 200					
Educatie	121 000	60 500	60 500					
Bewaking	244 900	139 600	105 300					
Collectiefunctie								
Onderzoek & registratie	56 900			56 900				
Conserveren & restauratie	73 900				73 900			
Verwerven & afstoten	6 900					6 900		
Wetenschappelijke functie								
Onderzoek & registratie	29 800						29 800	
Algemeen beheer:								
Directie en secretariaat	134 400							134 400
Personeelszaken	17 000							17 000
Financiële zaken	38 500							38 500
Algemene zaken	138 400							138 400
Gebouwen en terreinen	110 600							110 600
Beveiliging	156 000							156 000
Museumcafé	27 400							27 400
Dotatie reorganisatievoorziening	218 000							218 000
Totale salarislasten	1 602 100	292 200	301 300	56 900	73 900	6 900	29 800	840 300
Afschrijvingen	154 000	69 800	8 500	200	17 200		700	57 600
Huur	1 550 200	513 900	393 800	11 000	396 100	900	48 700	185 800
Aankopen	135 400					135 400		
Overige lasten:								
Beheerslasten								
Bureau- en organisatiekosten	130 100							130 100
Kosten financiële administratie	20 600							20 600
Personeelszaken	147 700	3 500	3 500	600	600		200	139 300
Gebouwen en terreinen	130 300	40 500	31 000	900	39 500		3 800	14 600
Bewaking	4 300	600	400					3 300
Inkopen museumcafé	36 300							36 300
Inkopen museumkaart	22 700	22 700						
Inkopen museumwinkel	35 600	10 700	24 900					
Totaal beheerslasten	527 600	78 000	59 800	1 500	40 100		4 000	344 200

 VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BDO Audit & Assurance B.V.

datum

18 APR. 2013

paraaf .....

Stichting Rijksmuseum Twenthe

FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie		Collectiefunctie			Wetenschap- pelijke functie	Algemeen beheer
CATEGORIAAL →		Vaste presentatie	Tijdelijke presentatie	Onderzoek & Registratie	Conserveren & Restaureren	Vererving & Afstoten	Onderzoek & Documentatie	
vervolg overige lasten:								
Collectiefunctie								
Met bruiklenen samenhangende verwervingskosten	36 000					36 000		
Collectiebeheer (registratie, bruikleenverkeer etc.)	10 500				10 500			
Onderzoek en documentatie	3 400						3 400	
Conservering en restauratie								
- Externe restauraties	21 400				21 400			
- Materieel restauratieatelier	2 500				2 500			
Totaal collectiefunctie	73 800				34 400	36 000	3 400	
Publieksfunctie								
Vaste presentatie	2 200	2 200						
Tijdelijke presentatie	162 200		162 200					
Dienstverlening en voorlichting	35 200	17 600	17 600					
Werving en pr	68 600	34 300	34 300					
Educatie	30 200	16 000	14 200					
Totaal publieksfunctie	298 400	70 100	228 300					
Totaal overige lasten	899 800	148 100	288 100	1 500	74 500	36 000	7 400	344 200
TOTALE LASTEN	4 341 500	1 024 400	992 100	69 600	561 700	179 200	86 600	1 427 900
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	- 221 200	277 200	369 100	93 000	96 800	5 200	70 200	- 1 132 700
Saldo rentebaten/-lasten	23 200							23 200
Saldo overige buitengewone baten/lasten								
Mutatie aankoopfonds								
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	- 198 000	277 200	369 100	93 000	96 800	5 200	70 200	- 1 109 500
Toerekening algemeen beheer		- 459 900	- 457 400	- 74 700	- 83 100	- 6 200	- 28 200	- 1 109 500
Toerekening kosten algemeen beheer is geschied op basis van het aantal directe arbeidsuren per functie.								
Directe arbeidsuren	29 746	12 331	12 263	2 003	2 228	166	755	
EXPLOITATIERESULTAAT	- 198 000	- 182 700	- 88 300	18 300	13 700	- 1 000	42 000	-

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum

16 APR. 2013

paraaf

Eigen inkomsten

	Werkelijk 2012 €	Werkelijk 2011 €
Directe opbrengsten		
Publiekinkomsten	325 600	276 300
Sponsorinkomsten	10 000	10 000
Overige inkomsten	51 100	44 200
Indirecte opbrengsten	26 500	26 300
Bijdragen uit private middelen	224 300	393 100
Bijdragen van VSB-fonds	-	50 000
Totaal eigen inkomsten	637 500	799 900
Structurele subsidies		
Subsidie OCW	3 423 800	3 416 300
Percentage eigen inkomsten	18,6%	23,4%

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN

BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Resultaatbestemming 2012

	€
Exploitatiesaldo	- 198 000
Mutaties bestemmingsfondsen OCW:	
Vrijval uit het bestemmingsfonds OCW project Veiligheid	77 900
Vrijval uit bestemmingsfonds OCW Project Technisch vervangingsonderhoud	4 400
Toevoeging aan het bestemmingsfonds OCW Project Technisch vervangingsonderhoud	- 13 500
Vrijval uit het bestemmingsfonds OCW Niet bestede subsidie CuNo-gelden	107 300
Mutaties bestemmingsreserves:	
Vrijval uit bestemmingsreserve bedrijfsinstallatie/entreehal	<u>8 700</u>
Ten laste van de Algemene reserve	13 200

Het negatieve exploitatieresultaat, na dotaties en onttrekkingen aan de bestemmingsfondsen Veiligheid en Technisch vervangingsonderhoud, is onttrokken aan het bestemmingsfonds Niet bestede subsidie CuNo naar rato van het aandeel OCW-subsidie ten opzichte van de totale baten.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.
 datum **16 APR. 2013**
 paraaf .....

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: de Raad van Toezicht en het bestuur van Stichting Rijksmuseum Twenthe

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport op pagina 22 tot en met pagina 48 opgenomen jaarrekening 2012 van Stichting Rijksmuseum Twenthe te Enschede gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de exploitatierekening over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidcriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Rijksmuseum Twenthe per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2012 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen zijn vermeld.

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum 16 APR. 2013

paraaf .....

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Hengelo, 16 april 2013

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g. R.W. van Hecke RA

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO Audit & Assurance B.V.

datum **16 APR. 2013**

paraaf .....